

Raadsvergadering d.d. 11 oktober 2018

Agendapuntnr.: 12

Aan de raad,

Onderwerp

Circulaire Economie

Beslispunten

De raad besluit dat onderstaande opties uitgewerkt moeten worden in de verordening afvalstoffenheffing 2019, vast te stellen op 6 december 2018:

1. het terugbrengen van de frequentie van huis-aan-huis inzameling van restafval tot 12x per jaar;
2. het wijzigen van de diftar tarieven voor afval, waarbij diftar tarieven voor restafval worden verhoogd en de diftar tarieven voor GFT worden verlaagd.

Samenvatting

Voor het invullen van de ambities voor circulaire economie en een verandering van de afvalinzameling wordt voorgesteld om de frequentie van het inzamelen van restafval te verlagen tot 12x per jaar en de tariefstelling te wijzigen waarbij de tarieven voor restafval worden verhoogd en die voor GFT worden verlaagd, conform het principe "de vervuiler betaalt".

Aanleiding

Op 6 juli 2017 is de motie Circulaire Economie aangenomen in de raad, waarin het college wordt verzocht om stappen te zetten richting van een circulaire economie. In december 2017 is daaraan de motie Afvalstoffenheffing toegevoegd, waarin specifiek de vraag wordt gesteld om te kijken naar het veranderen van ons afval-inzamelsysteem, bijvoorbeeld door de vorm of frequentie van inzamelen te wijzigen. Dit kan circulaire economie bevorderen, maar tegelijk een kostenreductie opleveren.

Extern adviseur MetPieter heeft een eerste verkenning over de systematiek en tariefstelling van afvalinzameling gepresenteerd aan de Raad in november 2017 en presenteert in september 2018 een verdere verkenning, waarin verschillende mogelijkheden worden doorgerekend. Zijn adviezen gaan in op de motie Afvalstoffenheffing en beperken zich daarom tot aanbevelingen voor het anders inzamelen van huishoudelijk afval.

Om ook een bredere aanpak voor circulaire economie te ontwikkelen heeft het programmateam duurzaamheid hiernaast een 'werkplan circulaire economie' opgesteld. Dit werkplan is een plan op hoofdlijnen waarin we verschillende concrete activiteiten als speerpunt benoemen voor de komende jaren. Dit laat zien dat de ambities voor circulaire economie niet zijn gereduceerd tot een verandering in de prijzen en inzameldata van grijze containers, maar dat er integraal naar wordt gekeken als onderdeel van de ambities van ons duurzaamheidsprogramma. Het plan wordt voorgesteld als agendapunt voor een presentatie en inhoudelijke discussie in de commissievergadering van 15 november 2018.

Dit voorstel adviseert daarnaast om het extern opgestelde adviesrapport van MetPieter ter kennisname voor te leggen aan de raad en adviseur Pieter Reus uit te nodigen voor een mondelinge toelichting in de raadscommissie op 13 september. Daarnaast worden twee inhoudelijke maatregelen geadviseerd die voortkomen uit het externe advies en daarom specifiek gaan over de huis-aan-huis inzameling van afval. Dit zijn:

- Het verlagen van de inzamelfrequentie van restafval tot 12x per jaar
- Het veranderen van de diftar tarieven, waarbij de tarieven voor restafval worden verhoogd en de tarieven voor gft worden verlaagd.

Beide opties moeten bij goedkeuring worden uitgewerkt in de verordening afvalstoffenheffing 2019, die op 6 december 2018 door de raad moet worden vastgesteld.

Beoogd effect en/of resultaat

Het verlagen van de frequentie van inzameling van restafval zet aan tot het beter scheiden van afval, wat beter recyclebaar afval oplevert en daarmee goed is voor het milieu. Daarnaast is het een kostenbesparing, waardoor het vastrecht op termijn zal kunnen worden verlaagd. Het veranderen van de diftar tarieven is een verdere stimulans voor het beter scheiden van afval en een vertaling van het principe 'de vervuiler betaalt'. Door verhoging van het diftar tarief voor restafval zal op termijn het vastrecht verder kunnen dalen. Dit wordt echter gedempt door de vermindering van inkomsten van GFT als gevolg van een verlaagd tarief, en de verwachte afname van het aanbod van afval.

Argumenten

Er zijn drie keuzes die de gemeente heeft bij het vormgeven van de afvalinzameling: de manier van inzamelen; de frequentie van inzameling; en de tariefstelling. Onder de manier van inzamelen vallen bijvoorbeeld keuzes zoals omgekeerd inzamelen, het gebruiken van zakken in plaats van containers, en welke stromen apart worden ingezameld (zoals categorieën containers, zakken en stromen op de milieustraat). Hierover doet MetPieter de suggestie om niets te veranderen aan de huis-aan-huis inzameling. Dit advies wordt in dit voorstel overgenomen. In de frequentie van inzameling en tariefstelling worden wel veranderingen voorgesteld, die hieronder staan beschreven.

Frequentie van inzameling

Een 'knop waaraan gedraaid kan worden' is de frequentie van inzamelen. Een hoge frequentie van inzamelen betekent gemak voor de inwoner, maar is prijzig. Het verminderen van de inzameling van grijs restafval levert een kostenreductie op en kan daarnaast inwoners stimuleren om afval beter te scheiden, mits de 'gescheiden' stromen zoals papier en PMD wel vaak worden opgehaald.

De huidige frequentie van inzameling staat hieronder weergegeven. De tabel laat zien dat er gedurende het jaar ophaalrondes zijn van GFT, PMD (plastic), papier en restafval. Daarnaast worden incidenteel inzaalrondes gehouden voor kerstbomen en grof groen (snoeiafval).

Inzamelfrequentie afval Laarbeek	Bebouwde kom 2018	Buitengebied 2018	2019
GFT	Tweewekelijks 26x per jaar	Tweewekelijks 26x per jaar, alleen na aanmelding	blijft gelijk
Restafval	Tweewekelijks 26x per jaar	Tweewekelijks 26x per jaar	Vierwekelijks 12x per jaar
PMD	Tweewekelijks 26x per jaar	Tweewekelijks 26x per jaar	blijft gelijk
Papier	Tweewekelijks 26x per jaar	Vierwekelijks 13x per jaar	blijft gelijk
Grof groen	4x per jaar (okt/nov)	4x per jaar (okt/nov)	blijft gelijk
Kerstbomen	2x per jaar (jan)	2x per jaar (jan)	blijft gelijk

Dit voorstel adviseert om de frequentie van ophalen van restafval te verminderen naar vierwekelijks. Hieraan zijn de volgende voor- en nadelen verbonden:

- + het levert een kostenreductie op, die echter pas geheel zichtbaar zal zijn in 2020 omdat over het boekjaar 2019 met Blink al afspraken zijn gemaakt.
- + het stimuleert het beter scheiden van afval en draagt daarmee bij aan een meer circulaire economie
- het kan tot weerstand leiden, met name bij huishoudens die veel afval aanbieden, zoals gezinnen. Dit kan leiden tot een toename aan klachten omdat de dienstverlening wordt verminderd.

Onderstaande tabel laat zien hoe vaak de containers gemiddeld in de praktijk worden aangeboden. Dit laat zien dat de restafvalcontainers gemiddeld 6 à 7 keer per jaar worden aangeboden. Een verlaging van de frequentie tot 12 keer per jaar blijft hier ruim boven, wat wil zeggen dat voor de gemiddelde inwoner geen praktische nadelen optreden.

	Type container	Gemiddelde frequentie van aanbod	Aantal containers in gebruik in gemeente
GFT	25 liter	2,02 x per jaar	657
	140 liter	3,63 x per jaar	4589
	240 liter	2,93 x per jaar	3573
Restafval	25 liter	3,65 x per jaar	236
	140 liter	6,38 x per jaar	8124
	240 liter	7,68 x per jaar	870

Tariefstelling: verhoogd vlak diftar-tarief

Een ander punt waarover de gemeente besluit, is de tariefstelling. Onze tarieven bestaan uit een vastrecht en een variabel (diftar) tarief per keer dat de container wordt aangeboden. Het advies van MetPieter stelt een vlak diftar-tarief voor, waarbij de tarieven voor restafval flink stijgen ten opzichte van vorige jaren, terwijl de prijs van GFT afval daalt. Een diftar-tarief waarbij de kosten voor een huishouden worden berekend op basis van de hoeveelheid aangeboden afval, is gebaseerd op het principe 'de vervuiler betaalt'. Mensen die minder afval aanbieden, hoeven minder te betalen. De verhoging van restafval ten opzichte van GFT voegt hier nog een scheidings-stimulus aan toe. Uit analyses van het aangeboden restafval in Laarbeek blijkt dat er nog altijd veel GFT in het restafval belandt. Dit is onwenselijk, omdat er compost van gemaakt kan worden, wat een hoogwaardiger manier van verwerken is dan

verbranding. Door de tarieven van GFT te verlagen worden mensen gestimuleerd om hun GFT afval op de juiste manier aan te bieden.

Het advies van MetPieter kiest voor 'ronde getallen' bij de nieuwe tarieven vanwege het psychologische effect. Een inwoner onthoudt sneller dat de container 'een tientje' kost dan wanneer het geen rond bedrag is.

Diftar tarieven Laarbeek	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Vastrecht*	€ 79,08	€ 76,08	€ 73,44	€ 80,16	€ 85,20	
25 liter Restafval	€ 1,26	€ 1,33	€ 1,20	€ 1,09	€ 1,39	2
80 liter Restafval	nvt	nvt	€ 3,96	€ 3,59	€ 4,58	6
140 liter Restafval	€ 6,33	€ 6,68	€ 6,05	€ 5,48	€ 6,99	10
240 liter Restafval	€ 10,86	€ 11,46	€ 10,38	€ 9,40	€ 11,99	17
25 liter GFT	€ 0,77	€ 0,81	€ 0,73	€ 0,66	€ 0,66	0,20
80 liter GFT	nvt	nvt	€ 2,37	€ 2,15	€ 2,15	0,60
140 liter GFT	€ 3,82	€ 4,03	€ 3,65	€ 3,31	€ 3,31	1
240 liter GFT	€ 6,50	€ 6,86	€ 6,22	€ 5,64	€ 5,64	1,70
Grof groen	gratis	gratis	gratis	gratis	gratis	Gratis
Kerstbomen	gratis	gratis	gratis	gratis	gratis	Gratis
Oud papier	gratis	gratis	gratis	gratis	gratis	Gratis
PMD	gratis	gratis	gratis	gratis	gratis	Gratis

* Het vastrecht is nog niet doorberekend voor 2019, dit vormt de sluitpost van de afvalstoffenbegroting en de hoogte hangt o.a. af van andere ambities met afval (zoals renovatie en tarieven milieustraat), de verwachte kostenbesparing door minder inzamelen, de misgelopen inkomsten als mensen minder containers aanbieden, etc. Bij het aanbieden van de concept-afvalstoffenheffing verordening worden deze gegevens doorberekend.

Deze variant kent de volgende voor- en nadelen:

- + de vervuiler betaalt: diftar omhoog betekent een mogelijke verlaging van het vastrecht
- + duidelijke tarieven leidt tot bewustwording
- + verlaging van GFT zet aan tot afvalscheiding
- draagvlak kan beperkt zijn omdat restafval erg duur wordt

Kanttekeningen o.a. financiële, juridische, communicatieve en veiligheidsaspecten

Jaarlijks stelt de raad de verordening afvalstoffenheffing op, waarin de frequentie van het aantal ledigingen van verschillende afvalstromen en de tarieven hiervoor worden vastgesteld. Het geadviseerde besluit zal in de verordening afvalstoffenheffing 2019 worden uitgewerkt.

Het advies van MetPieter betreft de diftar-tarieven die onderdeel uitmaken van de afvalstoffenheffing. De uitgaven voor 2019 staan bij benadering vast, omdat de begroting van Blink voor 2019 is goedgekeurd. Bij vaststelling van diftar-tarieven kunnen ook de variabele inkomsten worden berekend, gebaseerd op deze tarieven en een inschatting van het aantal aangeboden containers. Dat betekent dat het vastrecht als sluitpost van de afvalbegroting wordt gebruikt, aangezien de afvalbegroting gesloten dient te zijn. Het

vastrecht bestaat uit een deel operationele kosten voor huis-aan-huis afval, de kosten voor de milieustraat, en enkele kleine posten zoals de afvalkalender, zwerfvuil en lidmaatschappen van samenwerking rondom milieu en afval.

De verhoogte diftar-tarieven leiden tot meer inkomsten, maar dit effect wordt gedempt doordat de containers weliswaar duurder zijn maar er minder zullen worden aangeboden, en de GFT containers daarnaast goedkoper worden. Deze extra inkomsten kunnen zich vertalen in een verlaging van het vastrecht. Een verdere daling ontstaat door de lagere operationele kosten omdat minder vaak restafval wordt opgehaald. Vanwege reeds gemaakte afspraken met Blink ontstaat dit effect pas in 2020.

Vervolgstappen

Bij goedkeuring worden beide voorgestelde maatregelen uitgewerkt in de verordening afvalstoffenheffing 2019, die door de raad wordt vastgesteld op 6 december 2018. De maatregelen worden geïmplementeerd per 1 januari 2019. Hierover wordt tijdig gecommuniceerd met de inwoners, middels de geijkte kanalen: de MooiLaarbeek krant, de website, sociale media, de afvalkalender en de AfvalWijzer app.

Bijlagen

1. Werkplan circulaire economie
2. Adviesrapport 'verkenning mogelijkheden tot verdere stimulering van een circulaire economie'

Voorstel van college van burgemeester en wethouders van Laarbeek d.d. 21 augustus 2018

het college van burgemeester en wethouders,
Gemeentesecretaris

M.J.M. Meertens

Burgemeester

F.L.J. van der Meijden